

Попівняк О. О.,

асистент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації

Інституту філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ТАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ В ПРАНК-ДЗВІНКАХ ДО ВІДОМИХ ОСОБИСТОСТЕЙ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Анотація. Стаття присвячена дослідженню тактичної реалізації стратегії отримання інформації в пранк-дзвінках до відомих особистостей. Визначено поняття «пранк» і простежено лінгвопрагматичні особливості, які перетворюють телефонну розмову на пранк. Матеріалом дослідження є аудіозаписи й транскрипти телефонних розмов із відомими особистостями, розміщені в мережі Інтернет й позначені як пранк. У процесі аналізу встановлено, що під час таких дзвінків стратегічна мета пранкерів виявляється в отриманні інформації стосовно подій, пов'язаних із адресатом пранку. Для реалізації цієї стратегії вони вдаються до низки тактичних прийомів, а саме: тактики перевтілення в іншу особу, що може актуалізуватися зміною голосу, фальшивою самоідентифікацією, посиланням на близьких людей, події й факти, пов'язані з особою, у яку перевтілюється пранкер; тактики надмірної ввічливості, яка виявляється у використанні ввічливих реквестивних мовленнєвих актів і численних експресивів із семантичним значенням вдячності, ввічливих форм звертання; тактики демонстрації поінформованості, реалізованої вживанням репрезентативних мовленнєвих актів (що можуть містити сему “*know*”), іноді з квеситивною ілюкутивною силою, у яких згадана особиста інформація про адресата та посилання на події, пов'язані з ним; тактики улещування співрозмовника, актуалізованої репрезентативними й експресивними мовленнєвими актами на підтвердження своєї прихильності до адресата; тактики комунікативної провокації, вербалізованої репрезентативними та квеситивними або їх поєднаннями, що можуть спровокувати адресата до бажаної вербальної реакції. У перспективі подальшого вивчення цієї теми доцільно дослідити виявлення інших стратегій адресантів-пранкерів і визначити засоби їх реалізації.

Ключові слова: телефонний пранк, пранк-дзвінок, адресат, адресант-пранкер, комунікативна стратегія, комунікативна тактика.

Постановка проблеми. Пранк (англ. *prank* – жарт, витівка, розіграш) являє собою комунікативний контекст, у якому один зі співрозмовників, а саме адресант-пранкер, розглядає інтеракцію як гру, тоді як адресат сприймає її як реальність [14, с. 678]. У дослідженні ми використовуємо терміни *телефонний пранк* і *пранк-дзвінок* на позначення вербального розіграшу, опосередкованого використанням телефону.

У будь-якому мовленнєвому акті ініціатори спілкування ставлять собі певні цілі, які зрештою впливають на діяльність і свідомість адресата [3, с. 65]. Комунікативною метою адресанта-пранкера є розіграш співрозмовника та бажання розважитися. Перш за все це розвага для самого пранкера та цільової аудиторії, хоча зрідка – розвага адресата. Для досягнення цієї комунікативної мети застосовують комунікативні стратегії, які реалізуються відповідними комунікативними тактиками.

Мета статті. Зважаючи на значну кількість пранк-дзвінків у сучасній телефонній комунікації, а особливо розіграшів відомих особистостей: політиків, акторів, зірок шоу-бізнесу, та їх поширення у мас-медійному просторі, вважаємо за доцільне здійснити комунікативно-прагматичний аналіз таких телефонних розмов, що передбачає вивчення тактико-стратегічного репертуару комунікантів.

На прикладі трьох пранк-дзвінків до відомих особистостей, а саме герцогині Кембриджа Кейт Міддлтон, члена Республіканської партії США Сари Пейлін та президента США Дональда Трампа, ми робимо спробу проілюструвати засоби тактичної реалізації основної стратегії пранкерів у таких розмовах – стратегії отримання інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідники висвітлювали різні аспекти пранку: його моральний і соціально-етичний складники (S. Paul, J.C. Carpenter [13]; D. Elliott, D. Ozar [9]), жанрові особливості (С.В. Чернова [7]), психологічні характеристики адресантів (M. Seilheimer [14]), особливості дитячого пранку (М.Д. Алексеевський [1]; J. Cromdal, S. Danby, M. Emmison, K. Osvaldsson, A. Weatherall [17]).

Проте зосередження сучасних лінгвістичних студій на комунікативно-прагматичному аспекті дослідження спілкування (А.Д. Белова [2]; Т.А. ван Дейк [4]; О.С. Іссерс [5]; Н.І. Формановська [6]) спонукає до застосування стратегічного підходу, зокрема, під час аналізу пранк-дзвінків. У нашій праці під комунікативною стратегією розуміємо комплекс мовленнєвих дій, спрямованих на досягнення певної комунікативної мети мовця, а комунікативну тактику розглядаємо як конкретні прийоми та засоби, спрямовані на реалізацію цієї стратегії.

Виклад основного матеріалу. За останні роки в теле-, радіоэфірах і в мережі Інтернет усе частіше транслюють випадки телефонного розіграшу, і надзвичайну популярність мають телефонні розмови з відомими людьми: політиками, акторами, зірками шоу-бізнесу. Це пояснюють тим фактом, що продюсери медіа-ресурсів постійно шукають інноваційні засоби, щоб заповнити свої шоу, а посилення конкуренції підштовхує телевізійні канали та радіостанції до того, щоб привертати увагу глядачів і слухачів сенсаційними та захопливими шоу [16].

Проте тактико-стратегічний потенціал таких пранк-дзвінків не обмежується лише розважальним компонентом. **Стратегія отримання інформації** є типовою для телефонного пранку, адресатами якого є відомі особистості, оскільки в багатьох випадках такі пранк-дзвінки призначені не лише для розваги, а задля отримання секретної або особистої інформації, яка не може бути отримана за допомогою звичайних або законних методів. Журналісти-пранкери вміло маскуються, видають себе за когось іншого, обманюючи адресата, для розкриття секрет-

ної інформації [Paul, Carpenter]. Таке порушення етичних норм комунікації є предметом досліджень і численних дискусій, оскільки дуже часто призводить до негативних наслідків, особливо для адресата.

Одним із таких негативних прикладів є сумнозвісний пранк, розіграний австралійськими радіоведучими, які вдавали членів британської королівської сім'ї – королеву Єлизавету і принца Чарльза, у виклику до лікарні, де перебувала Кейт Міддлтон через лихоманку та сильну вранішню нудоту, пов'язану з вагітністю. Прагматичною метою пранку отримати особисту інформацію про здоров'я герцогині Кембриджа, а саме підтвердження її вагітності або навіть можливість особисто поспілкуватися з нею чи принцом Вільямом у радіоэфірі (*Let's give this hospital a call and see if we can get Kate Middleton or maybe even Prince Wills on the phone tonight... [20]*). Медсестра Джасінта Салданга, яка прийняла виклик, сприйняла його за реальний, не звернувши увагу навіть на жаклиний акцент адресантів (В інтерв'ю відразу після дзвінка ведучі сказали, що вони були дуже здивовані тим, як легко їм удався цей розіграш: *"We were very surprised that our call was put through. We thought we'd be hung up on as soon as they heard our terrible accents."*), і переадресувала до чергової медсестри, яка і розголосила медичні подробиці про герцогиню. Згодом Салданга була надзвичайно травмована висвітленням інциденту в ЗМІ [15]. Через три дні, коли стало відомо громадськості, що Салдангу розіграли, вона вчинила самогубство. Насправді єдине, що вона зробила у сумнозвісному інциденті, – сказала адресанту (вона вважала, що розмовляє з королевою Єлизаветою II) *"Hold on, ma'am"*.

Розглянемо цю телефонну розмову-пранк, яка мала такі трагічні наслідки, з метою встановлення тактичного репертуару, використаного адресантом-пранкером для реалізації стратегії отримання інформації. Перш за все варто зазначити, що вона відрізняється від канонічних телефонних розмов тим, що в ній беруть участь чотири комуніканти: два адресанта (радіоведучі, які видають себе за королеву Єлизавету і принца Чарльза) і два адресати (медсестра Джасінта Салданга, яка заподіяла собі смерть, і чергова медсестра, на яку переадресовано виклик).

Розпочинає інтеракцію репліковий крок адресата 1 (медсестра Салданга), що складається з трьох комунікативних ходів: 1) мовленнєвого кліше *Hello*, що в телефонній розмові не є привітанням, а лише відкриває канал комунікації; 2) клішованого привітання *Good morning* та 3) ідентифікації установи *King Edward VII Hospital*, що є типовим початком інституційної телефонної розмови. Відповідний репліковий крок адресанта 1, що вдається до **тактики перевтілення** (оскільки імітує голос і стиль поведінки королеви) та на підтвердження своєї вдової особистості навмисно підкреслює родинні стосунки (*my granddaughter*), містить досить неформальне привітання *Oh hello there* та реквестив *Could I please speak to Kate please, my granddaughter*, у якому зrealізовано **тактику надмірної ввічливості** (використання модального дієслова *could* у комбінації з подвійним *please*). Адресат 1 приймає телефонний дзвінок за реальний, позитивно відповідає на прохання комуніканта та просить зачекати на лінії (*Oh yes, just hold on ma'am*). Адресант 1 продовжує реалізацію тактики ввічливості (*Thank you*) і цією реплікою завершує мовленнєвий обмін «запрошення бажаного адресата до телефону».

Адресат 2 (медсестра, на яку було переадресовано виклик) розпочинає свій репліковий крок привітанням із поважним увічливим звертанням до жінки (*Good morning, ma'am*), само-

ідентифікацією установи (*This is the nurses station*) та пропозицією допомоги, виражену квеситивом (*How may I help you?*). У наступному репліковому кроці адресант 1 продовжує дотримуватися **тактики перевтілення**, акцентуючи увагу на підтвердженні родинних стосунків (*I'm just after my granddaughter Kate*) та реалізує **тактику демонстрації поінформованості**, згадавши вагітність Кейт (*I wanted to see how her little tummy bug is going*). Після того як медсестра-адресат 2 надає інформацію про стан пацієнтки (*She's sleeping at the moment and has had an uneventful night, and sleep is good for her, as we speak. She's been given some fluids to re-hydrate her because she was quite dehydrated when she came in. But she's stable at the moment*), адресант 1 підтверджує свою фальшиву особистість (**тактика перевтілення**), називаючи свій удаваний титул, звертаючись на ім'я *Charles* до свого колеги (адресанта-пранкера 2) та згадуючи про улюбленців королеви Єлизавети – собак коргі (*Well, I'll just feed my little corgis then. So when is a good time to come and visit her? Because I'm the Queen so I'll need a lift down there. Charles! When can you take me to the hospital, Charles?*).

Далі до розмови долучається ще один адресант, який видає себе за принца Чарльза, також використовуючи **тактику перевтілення**. **Тактика надмірної ввічливості** зrealізована цим комунікантом неодноразовим увічливим перепитуванням, коли можна відвідати пацієнтку (*When will it be all right to come down and see her? Maybe in the morning or something? If that's OK?*), а також численними експресивами *Wonderful, Lovely*. **Тактику перевтілення** та підтвердження близьких стосунків адресант-пранкер 2 підсилює вживанням скороченої пестливої форми імені свого вдовоного сина (*Is Wills still there or has he gone home?*), а також неформального звертання *Mumsy* до адресанта 1 (удаваної матері).

На завершення телефонної розмови адресант 1 підтверджує свій намір про візит до лікарні (*I need to go and visit Kate in the morning*) та двічі дякує співрозмовниці, уживаючи ввічливу форму звертання *My dear, thank you so much, Thank you, bye*, цим самим підтримуючи **тактику надмірної ввічливості**. Адресат 2 відповідає на подяку мовленнєвим кліше *You're very welcome*. Адресанти прощаються [20].

Простежимо вищезазначені тактики на прикладі ще одного пранк-дзвінка відомій особі – Сарі Пейлін, яка на момент розмови була губернатором штату Аляска і кандидатом на пост віце-президента США від Республіканської партії в тандемі з Джоном Мак-Кейном. Пранк було здійснено двома радіоведучими з Монреалю, знаними як *Masked Avengers* (Месники в масках) і відомими своїми розіграшами публічних людей, таких як Пан Гі Мун, Брітні Спірс, Жак Ширак, Ніколя Саркозі та інші.

У розмові з Пейлін пранкер видавав себе за тодішнього президента Франції Ніколя Саркозі, щоб отримати інформацію від Пейлін про віце-президентську кампанію та зовнішню політику. Упродовж шестихвилинної розмови вдовоаний президент розмовляв англійською мовою із сильним французьким акцентом (хоча насправді Саркозі не розмовляє англійською) і говорив із Сарою Пейлін про полівання, відносини, сім'ю та політику. Досвідчений пранкер уміло поєднав тактичні прийоми для досягнення своєї комунікативної мети. Наприклад, **тактику перевтілення** простежуємо у фальшивій самоідентифікації (*This is Nicolas Sarkozy speaking*), посиланні на близьких і довірених людей особи, у яку перевтілюється пранкер (*I follow your campaigns closely with my special American adviser Johnny Hallyday, you know?, You know my wife Carla would*

love to meet you..., You know **my wife** is a popular singer and a former top model) та події, пов'язані з цією особою (You see, I got elected in France because I'm real and you seem to be someone who's real, as well), а також уживанні окремих французьких слів, висловів, реалій (Like we say in French, on pourrait tuer des bebe phoques, aussi, ...from my house I can see Belgium, ... in French it's called de rouge a levre sur un cochon..., ...we have the equivalent of Joe the Plumber in France. It's called Marcel, the guy with bread under his armpit).

Тактика демонстрації поінформованості зреалізована пранкером у вигляді посилання на певні захоплення адресата (You know, we have a lot in common because personally one of my favourite activities is to hunt, too, яке у цьому репрезентативі, що передає власні вподобання вдаваного президента, виражено імпліцитно) та події з її життя (...we could try go hunting by helicopter like you did, I'd really love to go..., Gov. Palin, I love the documentary they made on your life. You know Hustler's Nailin' Paylin?).

З метою встановлення довірливих стосунків задля досягнення своєї комунікативної мети пранкер застосовує **тактику улещування** співрозмовника, яка актуалізована за допомогою ввічливих звертань (How do you feel right now, my dear?), метакомунікативів (You see, You know), а також численних репрезентативів на підтвердження своєї прихильності та схвалення діяльності адресата (You see, I got elected in France because I'm real and you seem to be someone who's real, as well. You know I see you as a president one day, too. Well, I hope for you. Some people said in the last days and I thought that was mean that you weren't experienced enough in foreign relations and you know that's completely false. You know my wife Carla would love to meet you, even though you know she was a bit jealous that I was supposed to speak to you today. I really loved you...).

Однак головною тактикою адресанта, який не має на меті приховати реальний фрейм розмови – пранк, є **тактика комунікативної провокації**. У розгляданому дискурсивному фрагменті пранкер на завершення розмови повідомляє адресату, що цей дзвінок – розіграш (I must say something also, governor, you've been pranked by the Masked Avengers. We are two comedians from Montreal), про що можна було здогадатися, звернувши увагу на численні контекстуальні натяки з боку адресанта-пранкера впродовж усієї розмови. Наприклад, під час розмови про полювання адресант акцентує увагу на своєму захопленні вбивати тварин: спочатку французькою про вбивство дитинчат морських котиків (Like we say in French, on pourrait tuer des bebe phoques, aussi), а потім англійською, використовуючи експресивні мовленнєві акти (I just love killing those animals. Mmm, mmm, take away life, that is so fun). Далі, у розмові про співробітництво з Канадою пранкер навмисне називає прем'єр-міністра Канади іменем канадського співака (That's the thing that I said to my great friend, the prime minister of Canada **Stef Carse**). А згадуючи свою вдавану дружину, адресант-пранкер зауважує про її можливі ревності до адресата (You know my wife Carla would love to meet you, even though you know she was a bit jealous that I was supposed to speak to you today) і до того ж додає досить інтимні подробиці (You know my wife is a popular singer and a former top model and she's so hot in bed). Іще один репліковий крок пранкера вербалізує подвійну провокацію, натякаючи на певні політичні ситуації, пов'язані з адресатом: він згадує про пісню, яку начебто написала його дружина (She even wrote a song for you) і яка називається

“De rouge a levre sur un cochon”, що в перекладі англійською означає “lipstick on a pig” – вислів, метафоричне значення якого в англомовній лінгвокультурі – “making superficial changes to something generally regarded with dislike or disfavour in a fruitless attempt to make it more appealing” [10]. Барак Обама використав цю метафору, характеризуючи заклик Республіканської партії (членом якої є Сара Пейлін) та її лідера до змін у Білому домі, що було розцінено республіканцями як образу на адресу Сари Пейлін [12]. Крім того, у цьому ж репліковому кроці пранкер, начебто перекладаючи англійською вжиту раніше фразу, подає ще одну американську реалію “Joe the Plumber”, пов'язану з Республіканською партією, членом якої є Сара Пейлін (Yes, in French it's called de rouge a levre sur un cochon, or if you prefer in English, **Joe the Plumber...it's his life, Joe the Plumber**, хоча, як бачимо, ці поняття ніяк семантично не корелюють). Joe the Plumber (Сантехнік Джо) – це псевдонім, що утворений від власного імені та апозиції, актуалізованої назвою професії, під яким став відомим один активіст зі США, що прославився під час президентської кампанії 2008 року, коли під час передвиборчого виступу Барака Обами в Огайо поставив питання про податкову політику щодо свого маленького бізнесу. Відповідь Обами стосовно розподілу майна (“When you spread the wealth around, it's good for everybody” [18]) була одразу розкритикована і використана на свою користь його опонентами-республіканцями. Згодом, під час теледебатів між двома кандидатами на посаду президента, США ім'я сантехніка Джо (як він уперше назвався) згадували 23 рази, що привернуло до нього увагу американської та світової преси й сприяло метафоризації імені Joe the Plumber у мовній культурі США на позначення пересічного американця (middle-class American). Отже, адресант-пранкер, ймовірно, намагаючись отримати інформацію стосовно стосунків між адресатом і вищезгаданою особою, ставить провокаційне запитання, вербалізоване репрезентативним мовленнєвим актом із квеситивним іллокутивним значенням. (I just want to be sure. That phenomenon Joe the Plumber. **That's not your husband, right?**). Однак найбільш відкритою комунікативною провокацією пранкера вважаємо згадку про сатиричний порнофільм “Who's nailin' Paylin?”, який є пародією на цю відому особистість (Gov. Palin, I love the documentary they made on your life. You know Hustler's Nailin' Paylin?). На нашу думку, уживання лексеми “documentary” в цій ситуації, хоч і є іронічним, проте слугує пом'якшенню загального перлокутивного ефекту.

Незважаючи на всі ці досить прозорі контекстуальні натяки, адресат не здогадалася про реальний фрейм розмови, чи була занадто ввічлива, щоб відреагувати на них по-іншому. Адже впродовж усієї розмови Сара Пейлін досить експліцитно висловлює свою прихильність до співрозмовника і задоволення від можливості поспілкуватися (звичайно, вона вважає, що розмовляє з президентом Франції), що вербалізовано численними експресивними мовленнєвими актами (Oh, it's so good to hear you. Thank you for calling us, Thank you sir, we have such great respect for you, John McCain and I. We love you and thank you for taking a few minutes to talk to me, You know, I look forward to working with you and getting to meet you personally and your beautiful wife. Oh my goodness, you've added a lot of energy to your country with that beautiful family of yours), скороченим пестливим звертанням (Nico, we so appreciate this opportunity) і навіть висловленням вдячності після згадки про славнозвісний «документальний» фільм (Ohh, good, **thank you**, yes). Можемо припустити, що висока посада і належна охорона мали б забезпечити

її від таких телефонних дзвінків, тому вона не могла навіть уявити, що може стати жертвою розіграшу [21].

Після оприлюднення цієї розмови в одному з інтерв'ю на питання про те, якою була його реальна мета, адресант-пранкер відповів: *"I wanted to see how she was on an intellectual level. You can see that she's, well, not really brilliant"* [11].

Навіть президент Сполучених Штатів Дональд Трамп став жертвою розіграшу американського комедіанта Джона Мелендеса, званого як Заїка Джон (*The Stuttering John*), який видавав себе за Роберта Менендеса (можливо, через суголосся прізвищ), члена Демократичної партії США, сенатора від штату Нью-Джерсі. Аналізований нами дискурсивний фрагмент починається з комунікативного ходу президента Трампа – неформального особистісно-орієнтованого вітання (*Hi Bob*), оскільки розмова була переадресована на нього його помічником і він був упевнений, що його співрозмовник – сенатор Менендес.

На нашу думку, комунікативною метою пранкера, як і в попередніх розмовах, адресованих відомим особистостям, є розвага цільової аудиторії, оскільки ця розмова-пранк була згодом розміщена на подкасті пранкера; а основною стратегією – **стратегія отримання інформації**, яку ми вбачаємо в спробах сконструювати ситуацію для з'ясування й уточнення деталей певних політичних подій і рішень та, можливо, загальної інформації про особистісні якості президента. Для реалізації своєї стратегічної мети пранкер застосовує **тактику перекриття**, яка вербалізована фальшивою самоідентифікацією і посиленням на події, пов'язані з особистістю, за яку видає себе пранкер (*...my constituents are giving me a lot of beans about this immigration thing, ...What can I tell them you're going to do in moving forward?, ...but I am Hispanic, so I have to..., ... I have to look into my people as well*); **тактику надмірної ввічливості**, реалізовану експресивними мовленнєвими актами з іллокутивним значенням подяки, вибачення за незручності, прохання та побажання успіху (*Thank you so much, and, you know, I'm sorry to bother you Mr. President, Well, please, you know, keep me informed. And good luck on your trip. And thank you so much for taking my call, Alright thanks. Thanks, Mr. President*); **тактику демонстрації поінформованості**, актуалізовану репрезентативними мовленнєвими актами з використанням семи *know* (*I know that you did something very noble, by trying to change back with their families..., I saw the speech, ... I'm sure you know that Justice Kennedy is retiring. And you know, Justice Kennedy was a Reagan appointee*); **тактику улещування співрозмовника**, яка вербалізована репрезентативними й експресивними мовленнєвими актами на підтвердження своєї прихильності до адресата і схвалення його діяльності (*I know that you did something very noble... I'm sure you understand, You know... You understand, And I thought it was a great speech..., I'm sure you've heard, I'm sure you know...*) та комісивним мовленнєвим актом із обіцяркою підтримки й допомоги (*Because I promise you, you will have my vote. I will help you...*). **Тактика комунікативної провокації**, що у наведеній комунікативній ситуації виражена імпліцитно (оскільки пранкер не має наміру розкривати реальний фрейм розмови – розіграш) і вербалізована квеситивами (*What can I tell them you're going to do in moving forward? ... are you going to go more moderate, or are thinking you're going to go more conservative?*), спонукає адресата до висвітлення своїх поглядів на певні політичні ситуації та події, а саме імміграційні процеси та призначення кандидатури на посаду голови Верховного Суду [8; 19].

Висновки. Можемо підсумувати, що під час дзвінків до відомих особистостей стратегічна мета пранкерів виявляється в отриманні певної чи будь-якої інформації стосовно подій, пов'язаних із адресатом пранку. Для реалізації цієї стратегії вони вдаються до низки тактичних прийомів, а саме використовують тактику перекриття, тактику надмірної ввічливості, тактику демонстрації поінформованості, тактику улещування співрозмовника та тактику комунікативної провокації (за умови, якщо адресант не має на меті приховати реальний фрейм розмови – пранк).

На нашу думку, перспективним є подальше дослідження лінгвопрагматичних особливостей телефонного пранку з метою виявлення інших стратегічних задумів адресантів-пранкерів та визначення засобів і прийомів їх реалізації.

Література:

1. Алексеевский М.Д. Телефонные розыгрыши как жанр детского фольклора. *Детский фольклор и культура детства: матер. науч. конф. «XIII Виноградовские чтения»*. / Ред.-сост. Е.В. Кулешов, М.Л. Лурье. СПб.: СПбГУКИ, 2006. С. 136–157. URL: <http://folk.pomorsu.ru/opensource/alekseevsky.pdf>.
2. Белова А.Д. Коммуникативні стратегії і тактики: проблеми систематики. *Мовні і концептуальні картини світу*: зб. наук. пр. К.: «Логос», 2004. Вип. 10. С. 11–16.
3. Гулакова И.И. Коммуникативные стратегии и тактики речевого поведения в конфликтной ситуации общения: дисс. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.01 – «Русский язык», спец. 10.02.19 – «Теория языка». Орел, 2004. 151 с.
4. Дейк Т.А. ван. Когнитивные и речевые стратегии выражения этнических предубеждений. *Язык. Познание. Коммуникация* / Пер. с англ. О.А. Гулыги / Сост. В.В. Петрова; Под ред. В.И. Герасимова. М.: «Прогресс», 1989. С. 268–304.
5. Иссерс О.С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи. М.: УРСС Эдиториал, 2008. 288 с.
6. Формановская Н.И. Речевое взаимодействие: коммуникация и прагматика. М.: ИКАР, 2007. 480 с.
7. Чернова С.В. Пранк как речевой жанр развлекательного дискурса и его культурологический аспект. С. 189–200. URL: http://filnauki.mgimo.ru/sites/default/files/chernova_0.pdf.
8. Comedian claims he tricked Trump with prank call onboard Air Force One. URL: <https://www.theguardian.com/us-news/2018/jun/29/donald-trump-prank-call-john-melendez-podcast>.
9. Elliott D., Ozar D. An explanation and a method for the ethics of journalism. *Journalism ethics* / Ed. by Ch. Meyers. New York: Oxford University Press, 2010. P. 9–24.
10. English Oxford Living Dictionaries. URL: https://en.oxforddictionaries.com/definition/put_lipstick_on_a_pig.
11. Joke on Palin again as she falls for fake Sarkozy call. the Guardian, 3 November. URL: <http://www.theguardian.com/world/2008/nov/03/sarah-palin-phine-prank-sarkozy>.
12. "Lipstick on a pig": Attack on Palin or common line? URL: <http://edition.cnn.com/2008/POLITICS/09/10/campaign.lipstick>.
13. Paul S., Carpenter C.J. Jokes in public: The ethical implications of radio prank calls. *Ethical Space: The International Journal of Communication Ethics*. Vol 14. No 2/3. 2017. P. 33–41.
14. Seilhamer M. On doing "being a crank caller": A look into the crank call community of practice. *Journal of Pragmatics*. 2011. Vol. 43. Issue 2. P. 677–690. URL: https://www.academia.edu/4106807/On_doing_being_a_crank_caller_A_look_into_the_crank_call_community_of_practice.
15. Suroor H. Saldanha's bosses intended to have a 'chat' with her. Hindu, 2012. URL: <http://www.thehindu.com/news/national/saldanhas-bosses-intended-to-have-a-chat-with-her/article4181827.ece>.
16. Wang T.L. Presentation and impact of market-driven journalism on sensationalism in global TV news. *International Communi-*

cation Gazette. 2012. Vol. 74. No. 2. P. 711–727. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1748048512459143>.

17. Weatherall A., Danby S., Osvaldsson K., Cromdal J., Emmison M. Pranking in children's helpline calls. *Australian Journal of Linguistics*. (36), 2. 2016. P. 224–238. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/07268602.2015.1121532>.
18. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Joe_the_Plumber.

Джерела ілюстративного матеріалу:

19. A comedian says he pranked-called Trump and Jared Kushner patched him through. URL: <http://www.businessinsider.com/trump-prank-phone-call-transcript-john-melendez-bob-menendez-air-force-one-2018-6>.
20. Full transcript: hoax call By 2DayFM DJs. URL: <https://www.smh.com.au/entertainment/tv-and-radio/full-transcript-hoax-call-by-2dayfm-djs-20121210-2b5gr.html>.
21. Transcript of Sarah Palin's prank call from "Nicolas Sarkozy". URL: <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/sarah-palin/3369196/Transcript-of-Sarah-Palins-prank-call-from-Nicolas-Sarkozy.html>.

Попивняк Е. А. Тактическая реализация стратегии получения информации в пранк-звонках к знаменитостям (на материале английского языка)

Аннотация. Статья посвящена исследованию тактической реализации стратегии получения информации в пранк-звонках известным личностям. Определено понятие «пранк», и прослежены лингво прагматические особенности, которые превращают телефонный разговор в пранк. Материалом исследования являются аудиозаписи и транскрипты телефонных разговоров с известными личностями, размещенные в сети Интернет и обозначенные как пранк. В процессе анализа установлено, что во время таких звонков стратегической целью пранкеров есть получение информации о событиях, связанных с адресатом пранка. Для реализации этой стратегии они прибегают к ряду тактических приемов, а именно: тактике перевоплощения в другого человека, что может актуализироваться изменением голоса, фальшивой самоидентификацией, ссылкой на близких людей, события и факты, связанные с личностью, в которую перевоплощаются пранкеры; тактике чрезмерной вежливости, которая проявляется в использовании вежливых реквестивных речевых актов и многочисленных экспрессивов с семантическим значением благодарности, вежливых форм обращения; тактике демонстрации осведомленности, реализованной употреблением репрезентативных речевых актов (которые могут содержать сему «know»), иногда с квеситивной иллокутивной силой, в которых упомянута личная информация об адресате

и ссылки на события, связанные с ним; тактике обхаживания собеседника, актуализированной репрезентативными и экспрессивными речевыми актами в подтверждение своей приверженности к адресату; тактике коммуникативной провокации, вербализированной репрезентативами и квеситивами или их сочетанием, которые могут спровоцировать адресата к желаемой вербальной реакции. В перспективе дальнейшего изучения этой темы целесообразно исследовать выявления других стратегий адресантов-пранкеров и определить средства их реализации.

Ключевые слова: телефонный пранк, пранк-звонок, адресат, адресант-пранкер, коммуникативная стратегия, коммуникативная тактика.

Popivniak O. Tactical realization of information obtaining strategy in prank calls to famous people (on the material of the English language)

Summary. The article is devoted to the research of the tactical realization of information obtaining strategy in prank-calls to famous people. The concept of “prank” is defined and pragmalinguistic features which transform the telephone conversation into prank are traced. Research materials include audio recordings and transcripts of telephone conversations with famous people, posted on the Internet and marked as prank. The analysis has revealed that during such calls the strategic goal of pranksters is to receive information regarding the events related to the call taker. In order to realize this strategy they resort to a number of tactics, namely: the tactic of impersonating another individual, which can be actualized by changing the voice, false self-identification, reference to close people, events and facts associated with the impersonated individual; the tactic of excessive politeness, which manifests itself in the use of polite requestive speech acts and numerous expressives with semantic meaning of gratitude, polite forms of addressing; the tactic of awareness demonstration, implemented by the use of representative speech acts (which may contain the verb “know”), sometimes with quesitive illocutionary force, which mention personal information about the call taker; the tactic of flattering the interlocutor, actualized by representative and expressive speech acts to confirm caller's commitment to the call taker; the tactic of communicative provocation, verbalized by representatives and quesitives or their combination, which can provoke the call taker to the desired verbal reaction. In the perspective of further study of this topic, it is advisable to research the implementation of pranksters' other strategies and to determine the means of their realization.

Key words: telephone prank, prank call, call taker, prankster, communicative strategy, communicative tactics.